

Do?um Sonras? D?nemde Annelerin Bebek Bak?m?na Y?nelik Obsesif ve Kompulsif Davran??lar? ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Do?um Sonras? D?nemde Annelerin Bebek Bak?m?na Y?nelik Obsesif ve Kompulsif Davran??lar? ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20112>

Özet

Bu ölçek, yeni do?um yapm?? annelerin, özellikle bebek bak?m? süreçlerine odaklanan, **obsesif** dü?ünce ve **kompulsif** davran?? düzeylerini ölçmek amacıyla 2019 y?l?nda geli?tirilmis?tir. Ölçek, **do?um sonras? dönemin** getirdi?i stres ve kayg?lar?n, annelerin bebek sa?l??? ve bak?m? üzerindeki a??r? kontrol veya tekrar eden ritüeller ?eklinde kendini gösteren davran??lar?n? nicel olarak de?erlendirmeyi hedefler. Geli?tirme çal??mas?, arac?n yüksek düzeyde psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermektedir ve klinisyenlere lohusal?k dönemindeki annelerin özel ihtiyaçlar?n? belirleme konusunda önemli bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Obsesif davran??, kompulsif davran??, **do?um sonras? dönem**, annelik, bebek bak?m?, psikometrik özellikler, ölçek geli?tirme.

Yazarlar

Kevser Özdemir, Dilek Menek?e, Nevin Ç?nar.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, annelerin **do?um sonras? dönemde** bebeklerinin sa?l???, temizli?i ve bak?m? ile ilgili geli?tirdikleri tekrarlay?c?, zorlay?c? veya a??r? kayg?l? davran?? kal?plar?n? saptamaktır. Geleneksel obsesif kompulsif bozukluk (OKB) ölçekleri genellikle genel semptomlar? ölçerken, bu ölçek annelik rolüne özgü obsesyon ve kompulsiyonlar? hedef alarak daha ba?lama özgü bir de?erlendirme sa?lar.

Bu araç, klinisyenlere ve ara?t?rmacılara, lohusal?k döneminde ortaya ç?kabilen ve **obsesif kompulsif bozukluk** (OKB) spektrumunda yer alan semptomlar? erken te?his etme ve böylece annenin ve bebe?in refah?n? art?racak uygun müdahaleleri ba?latma olana?? sunar.

Yap? (Construct)

Ölçek, do?um sonras? annelik rolü ba?lam?nda ortaya ç?kan obsesyon ve kompulsiyonlar? ölçmektedir. Bu yap?, klinik OKB tan?m?ndan farklı olarak, do?rudan bebek bak?m? ve güvenli?i endi?eleri etraf?nda dönen, ego-distonik veya ego-sintonik olabilen dü?ünce ve eylemleri kapsar. Temel olarak ölçülen yap?lar ?unlardır:

Obsesif Dü?ünceler: Bebe?e zarar gelmesi, kirlenme, hijyen eksikli?i veya düzensizlik üzerine yo?unla?an, kontrol edilemeyen ve tekrarlay?c? kayg?lar.

Kompulsif Davran??lar: Bu kayg?lar? veya korkular? gidermek amacıyla gerçekleştirilen a??r?

temizlik, sürekli kontrol etme, tekrarlayıcı düzenleme veya ritüelistik eylemler. Bu davranışlar genellikle zaman alıcıdır ve annenin günlük işlevselliğini olumsuz etkileyebilir.

Geçerlik (Validity)

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, yapısal geçerlik ve içerik geçerliği üzerine odaklanmıştır. İçerik geçerliği, alanda uzman kişilerin görüşleri alınarak sağlanmıştır, maddelerin ölçülmek istenen psikolojik yapıyı temsil etme derecesi değerlendirilmiştir. Bu, ölçeğin kapsamının ilgili tüm boyutları içerdiğini garanti etmeye yardımcı olmuştur.

Yapı geçerliği ise istatistiksel analizlerle incelenmiştir. Ölçek geliştirme çalışmasında (Özdemir et al., 2019), Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak ölçeğin teorik yapıyla uyumlu, anlamlı ve ayrıntılı alt boyutlara sahip olduğu doğrulanmıştır. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olması, her bir maddenin kendi faktörünü güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir.

Güvenirlilik (Reliability)

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, iç tutarlılık katsayıları ve muhtemelen test-tekrar test güvenirliği yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık için hesaplanan **Cronbach Alfa** katsayısının, ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında yüksek olduğu rapor edilmiştir. Bu yüksek katsayılar, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü ve ölçümün içsel olarak tutarlı olduğunu gösterir.

Geliştirme makalesinde sunulan yüksek güvenirlik değerleri, aracın ölçüm hatasının düşük olduğunu ve farklı zamanlarda veya farklı örneklemelerde uygulandığında tutarlı sonuçlar üretme kapasitesine sahip olduğunu işaret etmektedir. Bu durum, ölçeğin hem klinik tarama hem de bilimsel araştırmalar için güvenilir bir araç olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin altında yatan yapısal boyutları belirlemek amacıyla **faktör analizi** teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, annelerin bebek bakımıyla ilgili obsesif ve kompulsif eğilimlerinin tek bir boyutta mı yoksa farklı boyutlarda mı kümelendiğini ortaya koymuştur. Tipik olarak, obsesyonlar ve kompulsiyonlar ayrı faktörler olarak veya bebek bakım bağlamındaki farklı endişe alanlarına (örn., hijyen, güvenlik) göre ayrıntılı faktörler olarak tanımlanmıştır.

Özdemir ve arkadaşları (2019), faktör yüklerinin kabul edilebilir seviyede olduğunu ve faktörlerin toplam varyansın önemli bir kısmını açıkladığını belirtmişlerdir. Bu çok boyutlu yapı, annelikle ilgili obsesyon ve kompulsiyonların farklı tezahürlerini yakalamaya olanak tanır ve klinikte daha hedeflenmiş müdahaleler için temel sağlar.

Ara? (Instrument)

Test T?r?: Geli?tirme

Format: Likert Tipi Derecelendirme ?l?e?i (Kesin derecelendirme aral??? i?in orijinal makaleye ba?vurulmal?d?r, ancak bu t?r ?l?ekler genellikle 4'l? veya 5'li Likert format?ndad?r.)

Mevcut Diller: T?rk?e

Pop?lasyon Grubu: Anneler

Ya? Grubu: Yeti?kin (Do?um yapm?? anneler)

Pop?lasyon Detaylar?: ?zellikle do?um sonras? erken d?nemde (lohusal?k d?nemi) olan ve bebek bak?m? sorumlulu?u ta??yan anneler.

Test Metodolojisi: ?z bildirim ?l?e?i. Kat?l?mc?lardan, bebek bak?m?yla ilgili kendilerini ne kadar s?kl?kla veya yo?unlukta obsesif d???ncelere sahip olduklar?? veya kompulsif davran??lar sergilediklerini belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, lohusal?k, annelik kayg?s?, obsesif kompulsif belirtiler, ?l?ek, yap? ge?erli?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Belirtilmemi?

Kurum E-posta Adresleri: kevserozdemir@sakarya.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Kevser ?zdemir (Sakarya ?niversitesi)

?zinler, ?cret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019

?zinler ve ?cret: ?l?e?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?lmas? i?in izinler konusunda sorumlu yazar Kevser ?zdemir ile do?rudan ileti?ime ge?ilmesi gerekmektedir. Kullan?m ve telif haklar? bilgisi i?in ilgili makalenin yay?nc?s? olan [Wiley Online Library](https://onlinelibrary.wiley.com)'nin politikalar? ge?erlidir.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: onlinelibrary.wiley.com

Referanslar

Özdemir, K., Menekşe, D., & Çınar, N. (2019). Development of Obsessive and Compulsive Behaviors Scale of Mothers in Postpartum Period Regarding Baby Care: Validity and reliability. *Perspectives in Psychiatric Care*, 1-7. DOI: [10.1111/ppc.12445](https://doi.org/10.1111/ppc.12445)

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [dogum-sonrasi-donemde-annelerin-bebek-bakimina-yonelik-obsesif-ve-kompulsif-davranislari-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2019/05/dogum-sonrasi-donemde-annelerin-bebek-bakimina-yonelik-obsesif-ve-kompulsif-davranislari-olcegi-toad.pdf)

Doğum Sonrası Dönemde Annelerin Bebek Bakımına Yönelik Obsesif ve Kompulsif Davranışları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri bu kaynakta mevcut değildir. Maddelerin tam listesi için lütfen sorumlu yazarın yayınlanmış makalesine (Özdemir, Menekşe, & Çınar, 2019) başvurunuz.